

درس ۱۲

۱. کشور کنونی عراق چگونه شکل گرفت؟ پس از جنگ جهانی اول و تجزیه امپراتوری عثمانی، تحت قیمومیت انگلستان شکل گرفت.
۲. با تأسیس کشور عراق، چه مسأله ای بین ایران و عراق کمابیش ادامه یافت؟ اختلافات مرزی با ایران که از دوران عثمانی به وجود آمده بود.
۳. در سال ۱۳۵۳ ش (۱۹۷۵ م) ایران و عراق برای پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروندرود با وساطت کدام کشور قراردادی را امضا کردند؟ دولت الجزایر.
۴. چرا ایران و عراق در سال ۱۳۵۳ ش (۱۹۷۵ م) قرارداد الجزایر را امضا کردند؟ برای پایان دادن به اختلافات مرزی و رفع مناقشه بر سر اروندرود.
۵. پس از پیروزی انقلاب اسلامی کدام کشورها و چرا صدام را تشویق به مقابله ی نظامی با ایران کردند؟ دشمنان خارجی و در رأس آن ها آمریکا که نتوانسته بودند مانع استقرار و استحکام نظام جمهوری اسلامی شوند، صدام را تشویق به مقابله ی نظامی با ایران کردند.
۶. جنگ تحمیلی ایران با عراق در چه تاریخی آغاز شد؟ ۳۱ شهریور ۱۳۵۹.
۷. بهانه ی صدام برای جنگ با ایران چه بود؟ اختلافات مرزی.
۸. انگیزه و اهداف صدام از تحمیل جنگ به ایران چه بود؟ ۱- حاکمیت بر آبراه مهم اروندرود، دسترسی و تسلط بر خلیج فارس و جدایی جزایر سه گانه ی ابوموسی، تنب کوچک و بزرگ و استان خوزستان از ایران ۲- تضعیف و نابودی انقلاب اسلامی و جلوگیری از انتشار افکار انقلابی در میان مردم عراق به ویژه شیعیان آن کشور ۳- رسیدن به رهبری جهان عرب و ایفای نقش ژاندارمی در منطقه.
۹. وضعیت نیروهای نظامی ایران در ابتدای جنگ چگونه بود؟ نیروی ارتش و ژاندارمری به دلیل تصفیه و یا فرار فرماندهان و بسیاری از افسران از آمادگی کامل برای رویارویی با جنگی بزرگ برخوردار نبود. نیروی جوان و تازه تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز با وجود محدودیت های تشکیلاتی، تجهیزاتی و تدارکاتی، سخت درگیر مقابله با آشوب های ضد انقلاب شده بود. نیروی مردمی بسیج نیز در حال شکل گیری بود.

۱۰. چرا صدام تصور می کرد که در مدت کوتاهی به هدف های خود در حمله به ایران می رسد؟ با این توهم که نیروهای مسلح ایران آمادگی و توان مقابله با ارتش او را ندارند و نیز با پشتگرمی به حمایت سیاسی، نظامی، اقتصادی و اطلاعاتی سایر کشورها به ویژه آمریکا و شوروی .
۱۱. اعترافات افسران اسیر عراقی در جنگ با ایران چه چیزی را نشان می دهد؟ نشان می دهد که صدام مصمم بود با یک تهاجم برق آسا در مدت پنج تا شش هفته خوزستان را تسخیر و بخشی از اهداف خود را محقق سازد.
۱۲. مجامع بین المللی و کشورهای قدرتمند در برابر تهاجم ارتش رژیم بعثی عراق به خاک ایران چه واکنشی نشان دادند؟ مجامع بین المللی و در رأس آن شورای امنیت سازمان ملل متحد در برابر یورش آشکار نیروهای رژیم بعثی عراق به خاک ایران به صورت قاطع و مؤثر به وظایف رسمی و قانونی خود عمل نکرد. این شورا چند روز پس از شروع جنگ تحمیلی با صدور قطعنامه ای بدون آنکه تجاوز نیروهای بعثی به خاک ایران را محکوم کند و از دولت متجاوز بخواهد که از مناطق اشغالی عقب نشینی نماید، تنها دو کشور را به خودداری از ادامه ی جنگ و تلاش برای حل مسالمت آمیز اختلافات فراخواند. قدرت های بزرگ مانند آمریکا، شوروی، فرانسه، آلمان و انگلستان، نیز علاوه بر دادن انواع سلاح های پیشرفته و حتی تسلیحات شیمیایی به رژیم بعثی عراق، به لحاظ سیاسی نیز آشکار و پنهان از این رژیم جانبداری کردند.
۱۳. حضرت امام (ره) برای خنثی کردن جنگ روانی ناشی از حملات نظامی ارتش بعثی چه روشی به کار گرفت؟ صدام را دزدی خواندند که آمده و چند سنگ انداخته است و مردم را به آرامش و آمادگی برای دفاع فراخواندند.
۱۴. واکنش نیروی هوایی، زمینی و دریایی ایران در برابر حملات عراق چگونه بود؟ ۱- نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی از نخستین ساعت های شروع جنگ وارد عمل شد و با رشادت و شجاعت تمام ضربه ی مُهلکی به رژیم صدام وارد آورد. ۲- در جبهه ی زمینی نیز رزمندگان ارتش، سپاه پاسداران و ژاندارمری به همراه مردم شهرها و روستاها مرزی، عشایر غیور و نیروهای ستاد جنگ های نامنظم که توسط شهید مصطفی چمران فرماندهی می شدند به مقابله با دشمن شتافتند و پیش روی نیروهای عراقی را متوقف و یا کند کردند. ۳- دریادلان نیروی دریایی ارتش نیز در نخستین ماه های جنگ با پشتیبانی نیروی هوایی در عملیاتی موسوم به «مروارید» با رشادت تمام، اسکله های عراق را منهدم و نیروی دریایی صدام را نابود کردند.
۱۵. نیروهای ستاد جنگ های نامنظم توسط چه کسی فرماندهی می شد؟ شهید مصطفی چمران.
۱۶. پس از کدام وقایع، رزمندگان ایرانی با شجاعت و صلابت عزم خود را برای بیرون راندن دشمن متجاوز از خاک میهن عزیزمان جزم کردند؟ پس از آن که بنی صدر از مقام فرماندهی کل قوا و ریاست جمهوری عزل شد و اوضاع سیاسی کشور ثبات و آرامش یافت.
۱۷. امام خمینی به عنوان فرمانده ی کل قوا، ابتدا چه فرمانی را صادر کرد؟ فرمان شکستن محاصره ی آبادان را صادر کردند؛ نیروهای ارتشی به همراه رزمندگان سپاهی و بسیجی، با یک عملیات برق آسا، آبادان را از محاصره ی نیروهای متجاوز صدام نجات دادند.
۱۸. رزمندگان ایرانی در چه عملیاتی هابی صدها کیلومتر مربع از خاک ایران را از اشغال ارتش بعثی آزاد کردند؟ فتح المبین و بیت المقدس.
۱۹. اوج حماسه ی دفاع مقدس ملت ایران در جریان جنگ تحمیلی در چه زمانی رقم خورد؟ در سوم خرداد ۱۳۶۱، با رهایی خونین شهر (خرمشهر) از اسارت دشمنی که بر روی دیوارهای آن شهر نوشته بود «ما آمده ایم تا بمانیم»، رقم خورد و در تاریخ به ثبت رسید.
۲۰. رهایی خرمشهر از دست دشمن بعثی عراق چه نتیجه ای در داخل کشور داشت؟ علاوه بر تقویت وحدت ملی در داخل کشور، ابتکار عمل را در جنگ به ایران داد.
۲۱. چرا پس از فتح خرمشهر، جنگ وارد مرحله تازه ای شد؟ زیرا از یک سو موفقیت های نظامی رزمندگان ایرانی ادامه یافت و از سوی دیگر حامیان خارجی صدام برای جلوگیری از سقوط او، انواع تجهیزات نظامی پیشرفته و اقسام سلاح های میکروبی و شیمیایی را در اختیار وی گذاشتند.
۲۲. جنایت های جنگی حکومت بعثی عراق را ذکر کنید؟ بمباران شیمیایی شهر سردشت در استان کردستان، روستای زرده از توابع شهرستان دالاهو در استان کرمانشاه و شهر حلبچه در کردستان عراق.
۲۳. هنگامی که نیروهای متجاوز عراق در جبهه ی جنگ متحمل شکست های سنگینی شدند، دست به چه اقدامی زدند؟ بیش از گذشته مناطق مسکونی و مردم غیرنظامی را با هواپیما و موشک مورد هدف قرار دادند.

۲۴. امام خمینی (ره) در مقام فرماندهی کل قوا چه نقشی در دوران دفاع مقدس داشتند؟ ۱- با شروع تجاوز رژیم بعثی عراق از همه ی قشرهای ملت خواستند تا برای دفاع از ایران به سوی جبهه های نبرد بشتابند. ۲- به مسئولان توصیه کردند تا جنگ را مسئله اصلی کشور بدانند و برای پیشبرد آن تا پیروزی نهایی بر دشمن بعثی به رزمندگان و مردم یاری برسانند. ۳- اهتمام فراوان حضرت امام بر تقویت بنیه دفاعی و حمایت های ایشان برای بالا بردن کیفیت و کمیت امکانات و تجهیزات نظامی و تأمین بودجه های جنگ نیز از جمله تدابیر رهبری ایشان در طول دفاع مقدس بود که تا روزهای پایانی جنگ ادامه داشت ۴- مهمترین اقدام ایشان ایجاد تحول در روح و روان جوانان ایرانی بود. امام خمینی (ه) با تمسک به مفاهیم جهاد و شهادت و یادآوری حماسه عاشورا، میدان نبرد را به صحنه ی نمایش رشادت و شجاعت جوانان ایرانی تبدیل کردند و جوانان ایرانی در سایه ایمان و اعتقاد و خلاقیت خاص خویش همه محاسبات نظامی رایج در دنیا را بر هم زدند و با طراحی و انجام عملیات های خارق العاده زمینی، هوایی و دریایی، افسران نظامی جهان را به شگفتی واداشتند.
۲۵. امام خمینی بر اساس کدام منطق از همه ی قشرهای ملت خواستند تا برای دفاع از ایران به سوی جبهه های نبرد بشتابند؟ تعدی عراق به ایران.
۲۶. امام خمینی به مسئولان کشور در زمینه ی جنگ چه توصیه ای کرد؟ توصیه کردند تا جنگ را مسئله اصلی کشور بدانند و برای پیشبرد آن تا پیروزی نهایی بر دشمن بعثی به رزمندگان و مردم یاری برسانند.
۲۷. از تدابیر رهبری امام خمینی در طول دفاع مقدس که تا روزهای پایانی جنگ ادامه داشت، چه بود؟ اهتمام فراوان حضرت امام بر تقویت بنیه دفاعی و حمایت های ایشان برای بالا بردن کیفیت و کمیت امکانات و تجهیزات نظامی و تأمین بودجه های جنگ.
۲۸. مهم ترین اقدام امام خمینی در ایجاد تحول در روح و روان جوانان ایرانی در جنگ چه بود؟ امام خمینی (ره) با تمسک به مفاهیم جهاد و شهادت و یادآوری حماسه عاشورا، میدان نبرد را به صحنه ی نمایش رشادت و شجاعت جوانان ایرانی تبدیل کردند و جوانان ایرانی در سایه ایمان و اعتقاد و خلاقیت خاص خویش همه محاسبات نظامی رایج در دنیا را بر هم زدند و با طراحی و انجام عملیات های خارق العاده زمینی، هوایی و دریایی، افسران نظامی جهان را به شگفتی واداشتند.
۲۹. امام خمینی (ره) با تمسک جستن به چه مفاهیمی میدان نبرد را (در هشت سال دفاع مقدس) به صحنه نمایش رشادت و شجاعت جوانان ایرانی تبدیل کرد؟ با تمسک به مفاهیم جهاد و شهادت و یادآوری حماسه عاشورا.
۳۰. چه کسانی امروز به نماد رشادت و مقاومت در برابر گروه های تکفیری - داعشی تبدیل شده اند؟ برخی فرماندهان جوان دوران مقدس.
۳۱. رهبری امام راحل در زمان جنگ چه آثار و نتایجی به همراه داشت؟ ۱- تبعیت کامل مردم و مسئولان از فرامین امام (ره) در روند جنگ ۲- تقویت انگیزه های جهادی و روحیه ی شهادت طلبی در میان جوانان ایرانی ۳- اتحاد میان نیروهای مسلح و تقویت روحیه ی فرماندهان و رزمندگان ۴- اولویت یافتن مسئله ی جنگ برای مردم و مسئولان.
۳۲. نقش مردم قهرمان ایران در طول هشت سال دفاع مقدس در چه زمینه هایی قابل بررسی است؟ ۱- حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز ۲- مشارکت در تأمین بخشی از هزینه های مادی جنگ از طریق کمک های داوطلبانه، مخصوصاً تهیه و تدارک پوشاک و خوراک برای رزمندگان.
۳۳. بیشترین حضور مردم در صحنه های نبرد در چه گروه و قالب هایی انجام گرفت؟ نیروهای بسیجی و جهاد سازندگی.
۳۴. از میان نیروهای مردمی سه گروه شاخص که از همان آغاز جنگ در جبهه ها وارد رزم شدند را ذکر کنید؟ ۱- گروه جنگ های نامنظم شهید مصطفی چمران که در سال دوم جنگ به سپاه پاسداران پیوست ۲- نیروهای بسیج که در قالب یگان های رزمی سپاه وارد صحنه ی نبرد شدند ۳- جهادگران جهاد سازندگی که برای انجام اقدامات متنوع مهندسی و مهندسی رزمی و ساخت مواضع و زدن خاکریز به جبهه آمدند.
۳۵. در پشت جبهه های جنگ چه گروه هایی به رزمندگان در جبهه ها یاری رساندند؟ پزشکان و پرستاران با صبر و حوصله ی فراوان به مداوای رزمندگان همت گماشتند و بازاریان نیز با کمک های مالی و تهیه مایحتاج رزمندگان به آن ها یاری می رساندند.
۳۶. مهم ترین خدمات زنان ایرانی در طول هشت سال دفاع مقدس را ذکر کنید؟ ۱- حضور مستقیم در خط مقدم جبهه در سال های اول جنگ ۲- تشویق برادران و همسران خویش برای حضور در جبهه ۳- تهیه ی مواد غذایی و مایحتاج رزمندگان ۴- پرستاری از رزمندگان مجروح در بیمارستان ها ۵- پاسداری از حریم خانواده در غیاب همسران رزمنده.

۳۷. نقش معلمان و دانش آموزان رزمنده در هشت سال دفاع مقدس را بیان کنید؟ جبهه های جنگ شاهد حضور صدها هزار دانش آموز و معلم ایرانی بود که برای دفاع از سرزمین مادری و کیان نظام اسلامی به جبهه رفتند و در سنگرها نیز از درس و مشق غافل نماندند. در طول دفاع مقدس حدود ۲۰۰ معلم و قریب ۳۶۰۰۰ دانش آموز به شهادت رسیدند و هزاران نفر هم جانباز، اسیر و جاویدالاثرا شدند.
۳۸. در چه شرایطی امام خمینی، قطعنامه ی ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد را پذیرفت؟ هنگامی که صدام در جبهه های جنگ در معرض خطر شکست قرار گرفت، آمریکا و سایر کشورهای غربی با اعزام بیش از ده ها ناو جنگی به صورت آشکار و رسمی در کنار نیروهای بعثی وارد جنگ با رزمندگان ایرانی شدند. بندر فاو عراق به کمک آمریکایی ها از دست ایران خارج شد. آمریکا همچنین هواپیمای مسافری ایران را بر فراز خلیج فارس مورد هدف قرار داد که در جریان آن نزدیک به سیصد مسافر بی گناه و بی دفاع جان باختند.
۳۹. امام خمینی پس از مشورت با چه کسانی قطعنامه ی ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد را پذیرفت؟ فرماندهان نظامی و مسئولان کشور.
۴۰. در قطعنامه ی ۵۹۸ برای نخستین بار پس از شروع جنگ تحمیلی، به کدام خواسته های ایران توجه شده بود؟ عقب نشینی به مرزها و تعیین متجاوز.
۴۱. کدام نهاد بین المللی رسماً، صدام را به عنوان متجاوز و آغازکننده ی جنگ معرفی کرد؟ سازمان ملل متحد.

موفق باشید - مهران زنگنه سرگروه تاریخ ایزده - دی ماه ۱۳۹۷